

Günümüzde Ayakta Olmayan Erzurum Vilayet Merkezi Polis Karakollarının Eski Fotoğraf ve Arşiv Belgeleri Üzerinden Değerlendirilmesi

Evaluation of Old Photographs and Archive Documents of the Provincial Police Stations in Erzurum Province Center that are No Longer Standing Today

Rahşan Toptaş¹

öz

Osmanlı Dönemi vilayet merkezlerinden biri olan Erzurum'da bulunan karakollar dönemin asayiş düzenlemeleri çerçevesinde kurulan kamu binaları arasındadır. Gerçekleştirilen araştırma sonrasında vilayet merkezinde toplamda 14 tane karakolun olduğu tespit edilmiştir. Çalışmamızla günümüze ulaşamamış karakol binalarının tanınması ve işleyişinin bilinmesi amaçlanmıştır. Bu karakollara ait ve genellikle kira bedellerini gösterir arşiv belgeler incelenmiştir. Karakolların günümüzde ayakta olmamaları konuları hakkında net bilgi edinmemizi etkilemiştir. Ancak belgelerde yer alan mahalle ve semt isimlerinin günümüzde de kullanılan isimler olması nedeni ile konum açısından semt tespiti yapılabilmektedir. Karakollara ait eski fotoğraflardan yola çıkılarak karma araştırma yöntemi uygulanarak binalar hakkında bilgi verilmiştir. Ara Sonuç itibarı ile Erzurum Vilayeti'nde asayişin sağlanabilmesi için gerçekleştirilen Modernizasyon Dönemi karakol binalarının varlıkları belgeler ve fotoğraflarla ortaya konulmuştur. Binaların dönemin mimari üsluplarına göre inşa edildikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Erzurum, Karakol, Polis, Kamu Binası, Sanat Tarihi, Batı Sanatı

ABSTRACT

Police stations in Erzurum, which was one of the provincial centers of the Ottoman Period, are among the public buildings established within the framework of the security regulations of the period. After the research, it was determined that there are 14 police stations in the city center. With our study, it is aimed to recognize the vanished police station buildings and to know their functioning. Archival documents belonging to these police stations and generally showing the rental prices were examined. The fact that the outposts are not standing today has affected our obtaining clear information about their locations. However, since the names of neighborhoods and districts in the documents are still used today, neighborhood determination could be made in terms of location. Based on the old photographs of the police stations, information was given about the buildings. As a result, the assets of the Police Station buildings of the Modernization Period, which were carried out in order to ensure public order in the Erzurum Province, were revealed with documents and photographs. It has been seen that the buildings were built according to the architectural styles of the period

Keywords: Erzurum, Police Station, Police, Public Building, History of Art, Western Art

¹ Corresponding Author: Pamukkale Üniversitesi, rtoptas@pau.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6654-1251

GİRİŞ:

Osmanlı İmparatorluğu'nda 1845 yılında İstanbul'da polis teşkilatının ve sonrasında 1879'da Zaptiye Nezareti'nin kurulması ile asayiş işleri Batılı normlarda uygulanmaya başlamıştır. Nezaret 1909 yılında kaldırılmış yerine *Polis Emniyet-i Umumiyesi* kurulmuştur. Bu kuruluş günümüz emniyet müdürlüklerinin görev ve yetkilerine sahip olmuştur. Asayiş işlerinin vilayet, sancak ve kazalarda yürütülmesi maksadı ile kurulan en küçük birimlere karakol denilmiştir. Karakol kelimesi bu anlamı ile Osmanlı ve günümüzde; polis, istinat, ileri, nizamiye ve jandarma karakolları şeklinde çeşitlendirilmiştir (Özcan, 2023, 430-431). Bu karakol türlerinden polis ve zabıta karakolları genellikle mahalli nitelikli iken istinat, ileri nizamiye ve jandarma karakolları askeri niteliklidirler. Ayrıca uygulamada halkın kolaylıkla ulaşabilecekleri, ahşap malzemeli, kulübeleri andıran nokta karakolları da mevcuttur. Bu karakollara İstanbul Üsküdar İskelesi Nokta Karakolu örnek olarak verilebilir. İnşa edildikleri yerler bakımından ele alındığında karakollar; şehirlerin ticari, dini ve eğlence merkezlerinde konumlandırılmışlardır. Mimari açıdan bakıldığında karakol binalarının Osmanlı İmparatorluğu'nda ahşap yapım tekniğinde küçük boyutlu bir-iki katlı binalar oldukları gözlenmiştir. Son dönemlerde kâgir inşa edilen karakol binalarının kare-dikdörtgen planlı ve daha büyük boyutlu oldukları gözlenmiştir (Çiftçi, 1996, 431-434). Günümüzde ayakta olan veya görselleri ile varlıkları hakkında bilgi sahibi olduğumuz karakol binalarında inşa tarihlerine göre dönemlerinin mimari üsluplarının uygulandığını söylemek mümkündür.

Karakol binalarının kurulması ile birlikte gündeme gelen konulardan bir diğeri de görev alacak personelin yetiştirilmesi olmuştur. Bu bağlamda asayişin sağlanması konusunda hukuki ve uygulama bilgisi olan polislerin yetiştirildiği polis mektepleri yurt genelinde açılmıştır. Bu mekteplerin ilki 1907 yılında Selanik'te açılan mekteptir. 1909 yılında İstanbul Yıldız Sarayı'nda açılan polis mektebi 250'si İstanbul, 150'si taşralı olmak üzere 400 öğrencisi ile en kapsamlı mektep olarak kabul edilebilir. Bu mektebin eğitim-öğretim süresi altı ay olarak belirlenmiştir. Bu mektepten beklenen başarının elde edilmesi ile özellikle vilayet merkezlerinde polis mektepleri açılmıştır. Bir örneği Erzurum Vilayeti'nde (1911) açılan bu mektepler vasıtası ile gerek binaları gerekse personeli açısından batılı normlara uygun yeni bir teşkilatın sistematik ve pratik uygulanışı gerçekleştirilmeye çalışılmıştır (Cevizliler, 2010, 30-35).

Karakol binaları ile ilgili bilimsel çalışmaların başında Osman Nuri Ergin'in *Mecelle-i Umûr-ı Belediye* adlı eserde genel bilgiler bulmak mümkündür. Aynur Çiftçi tarafından hazırlanan *Son Dönem İstanbul Karakolları* adlı yüksek lisans tezi Osmanlı'da asayiş, karakol binalarının genel durumu ve çalışanları hakkında bilgiler veren kapsamlı bir çalışmadır. Örneklem olarak İstanbul ele alınmıştır. Konu Bursa Vilayeti özelinde *Bursa'da Osmanlı Dönemi Karakolhaneleri* adlı makale ile Doğan Yavaş tarafından ortaya konulmuştur. Osmanlı Dönemi karakollarının Erzurum'daki örnekleri ile ilgili toplu bir çalışma bulunmamaktadır. Çalışmamızla konu elde edilen bilgiler ışığında karma araştırma yöntemi ile ortaya konulmaya çalışılacaktır.

1. Erzurum'un Yönetim Teşkilatı ve Kamu Binalarının İnşası

Anadolu'nun eski şehirlerinden biri olan Erzurum için Karin, Garin, Karana, Kağak ve Erzen gibi isimler kullanılmıştır. Sonrasında Erzen-er Rum ve Erzurum adını alan şehir Osmanlı Dönemi'nde doğuya yapılacak seferlerde bir üst halini almış ve etrafındaki sancaklarla vilayet olarak yönetilmiştir. 1520'li yıllara gelindiğinde sur duvarlarının dışına taşan yerleşim Tebriz Kapı, Erzincan Kapı, Gürcü Kapı, Yeni Kapı gibi semtlerden oluşan sur dışı yerleşime sahne olmuştur. Taşra yönetim sistemi içerisinde sancak oluşunun ardından atanan vali Ferhat Paşa döneminde (1527-1533) şehirde yönetim birimleri oluşturulmuştur. Ardından Beylerbeyliği sistemi ile yönetilmiştir. Bu sistemde Muş, Bitlis, Van, Erzincan, Kemah, Kars gibi sancaklar beylerbeyliğine bağlı olmuştur. Tanzimat Fermanı'nın (1839)

ilanının ardından Erzurum Osmanlı İmparatorluğu'nda Modernizasyon Dönemi taşra idari teşkilatlanmasında gözlemlenen değişimleri yaşamıştır. Bu bağlamda şehre Beylerbeyilerin sahip olduğu yetkilerin sınırlandırıldığı ve merkezileşmenin ön plana çıktığı bir yönetim şekli getirilmiştir. Merkezde bakanlıkların kurulması ile maliye, eğitim, hukuk ve idari konularda merkezin izni ve denetimi kamu yönetiminde egemen kılınmaya başlanmıştır (Çolakoglu, 2014, 33-37).

Erzurum'un bilinen ilk kamu binası konum olarak bugünkü Cumhuriyet Caddesi'nin Yoncalık Caddesi'ne bağlandığı noktada bulunan Beylerbeyi Sarayı olarak adlandırılan kompleks yapı topluluğudur. Topluluk 16. yüzyılın ikinci yarısında inşa edilmiştir (Küçükogurlu, 2018, 25). Beylerbeyi yönetiminden vilayet şeklinde yönetime geçilmesi ile Cumhuriyet Caddesi, Hükümet Caddesi olarak tasarlanmıştır. Buraya hükümet konağı, belediye binası, askeri komutanlık binası, jandarma kışlası, muvakkithane, hükümet konağı mahzeni, polis dairesi, askeri ve sivil idâdiler, sanayi mektebi, rüştiye mektepleri, gümrük binası, karakollar, askeri ve sivil hastaneler inşa edilmiştir. Bu binaların bir kısmı bahsi geçen caddeye açılmakta bir kısmı da caddeye komşu pozisyondadırlar (Sağlam, 2021, 1186-1190). Bu bağlamda bakıldığında polis karakol binalarının semtlerde ulaşımı kolay yerlere dağıldığını söylemek mümkündür.

2. Erzurum Vilayeti'nde Asayiş Birimleri ve İşleyişi

Erzurum Vilayeti Osmanlı İmparatorluğu döneminde Birinci Dünya Savaşı'na kadar iki kere Rus işgaline uğramıştır. Bu işgaller ve vilayet genelinde yaşanan salgın hastalık, deprem ve isyan gibi sebeplerden şehrin siyasi, ekonomik ve demografik yapısı değişim göstermiştir. Yaşanan bu gelişmeler sonrasında vilayet genelinde asayiş olaylarında artış gözlenmiştir. Bölgede asayiş sağlayan jandarma alayı (4 tabur), süvari (540), piyade (140), zabıta (51), polis memuru (115), polis muavini (13), komiser (10) görevli sayısının yetersizliği asayiş sorunlarını derinleştirmiştir. Dâhiliye Nezareti'ne yazılan yazıda mevcut görevli sayısının yetersizliğinden bahsedilmiş bu sayının artırılması istenmiştir (Temizgüney, 2018, 1041-1043).

II. Abdülhamid döneminden itibaren yerleşim birimlerinde gerçekleşen adli olaylar kayıt altına alınmıştır. Bu kayıtlara vukuat kaydı denilmiş ve kayıtlar aylık olarak düzenlenerek Dâhiliye Nezareti'ne gönderilmiştir. Asayiş kayıtları konusunda yerleşim birimlerinin asayiş görevlileri tarafından tutulan bir diğer kayıt, daha ayrıntılı bilgiler veren, Ceraim-i Umumiye Cetvelli adını taşımaktadır. Bu kayıtlarda Erzurum'da 59 tür suç türünde kayıtlara rastlamak mümkündür. Bu suçlar arasında darp, yaralama, hırsızlık, hakaret, iftira, sarhoşluk, öldürme, yaralama, tecavüz vb. sayılabilir (Temizgüney, 2018, 1041-1043).

Modernizasyon döneminde batılı normlar çerçevesinde yerleşim merkezlerinde asayişin sağlanması merkezi bir anlayış ile ele alınmıştır. Dâhiliye Nezareti'ne bağlı olan bu birimlerin işleyişinde bir birlikteliğin olduğu teorik ve uygulama alanlarında yol kat edildiği görülmektedir. Değişimin maddi sonuçları arasında karakol binalarının oluşturulması gösterilebilir.

3. Erzurum Vilayet Merkezi Karakol Binaları

Çalışmamızda Erzurum Vilayet merkezi dâhilindeki mahalli nitelikteki polis karakol binaları ele alınmıştır. Bu binalar Erzurum Gürcü Kapı Karakolu, Erzincan Kapı Köprübaşı Karakolu, Kavak Karakolu ve Tebriz Kapı Karakolu şeklindedir. Osmanlı arşiv belgelerine göre Erzurum Vilayet merkezinde 14 ve kazalarda 21 (Tablo 2) olmak üzere toplamda 35 karakol bulunmaktadır (BOA. Dâhiliye Nezâreti Emniyet-i Umûmiye. Levâzım Kalemi, 28-78, H. 02.06.1333-M. 17 Nisan 1915). Fuat Bey'in Erzurum haritasına göre 1904 yılında Erzurum merkezinde bulunan karakol sayısı 11'dir (Yurttaş, 2000, 56).

Tablo 1. Erzurum Vilayet Merkezinde Bulunan Polis Karakolları (BOA. Dâhiliye Nezâreti Emniyet-i Umûmiye. Levâzım Kalemî, 28-78, H. 02.06.1333-M. 17 Nisan 1915).

Erzincan Kapı Karakolu	Kavak (Gümrük) Karakolu
Gürcü Kapı Karakolu	Gül Ahmet Karakolu
Kilise Karakolu	Tebriz Kapı Karakolu
Gölbaşı Karakolu	Mehdi Efendi Karakolu
Mahalle Başı Karakolu	İstanbul Kapı Karakolu
Kars Kapı Karakolu	Kavak Karakolu
Harput Kapı Karakolu	Yeni Kapı Karakolu

Tablo 2. Erzurum Vilayeti Kaza ve Sancaklarında Tespit Edilen Polis Karakolları (BOA. Dâhiliye Nezâreti Emniyet-i Umûmiye. Levâzım Kalemî, 28-78, H. 02.06.1333-M. 17 Nisan 1915).

Kiği Kazası	Erzincan Sancağı	Beyazıt Sancağı
Kaza Merkez Karakolu	Sancak Merkez Karakolu	Merkez Karakolu
	Şerifhane Karakolu	Çarşı Karakolu
	Kilise Seyranı Karakolu	
	Eski Hükümet Karakolu	

3.1. Tebriz Kapı Karakolu

Erzurum Kalesi beden arsaları üzerinde konumlanmıştır. Erzurum Tapu Dairesi Defteri Hakan-i Zabıt Defteri'ne göre Erzurum Belediyesi adına tapu edilen mekânlardan biridir. Belgelere göre karakol Tebriz Kapısı Meydanı ve Caddesi boyunca uzanan 46 dükkânla beraber Tebriz Kapısı Karakolu da Erzurum Belediyesi namına tapulanmıştır. Karakol Tebriz Kapısı Caddesi üzerinde bulunmakta ve arkasından dere akmaktadır (Küçükuşurlu ve Çelik, 2014, 179). Karakol günümüzde ayakta değildir. Kentte ticaretin yoğun olduğu bir bölgeye konumlandırılmıştır. Osmanlı arşiv belgelerine göre binanın H. 1287-M. 1870 senesinde inşa edildiği anlaşılmaktadır (BOA. İrade-i Dâhiliye, 618-43025, H. 04.06.1287-M. 1 Eylül 1870). Elimizde bulunan görseline göre bodrum üstüne tek katlı olan bina, dikdörtgen giriş açıklığı ahşap iki ayakla taşınan üçgen alınlıklı bir sundurma ile vurgulanmıştır. Kapının her iki yanında basık kemerli dikdörtgen bir pencereye yer verilmiştir. Binanın üst örtüsü dört yönden eğimli çatıdır. Bodrum ve zemin kat yatay kat silmesi ile ayrılmış olup köşe noktalar plasterler ile vurgulanmıştır. Karakolun önünde ahşap üçgen alınlıklı nöbetçi kulübesi bulunmaktadır (Şekil 1).

Şekil 1. Tebriz Kapı Karakolu, https://kulturenvanteri.com/tr/arastir/per_page=50.

3.2. Gürcü Kapı Karakolu

Erzurum merkezinde Mal Meydanı'ndan kuzeye Gürcü Kapıya doğru inen dükkânlar ile beraber 1921 yılında Erzurum Belediyesi namına tapu edilmiş mülkler arasındadır. Karakol o dönemde Hafafklar Caddesi'nin başında bulunmaktadır (Küçükkuşurlu, Çelik, 2014, 178). Gürcü Kapı Karakolu günümüzde ayakta değildir. Karakol konumlanışı itibarı ile yine şehrin o dönemdeki ticari merkezlerinden birindedir. Eski Fotoğraflarından anlaşıldığına göre zemin katla beraber iki katlıdır. Hımsız malzeme ile inşa edilen binanın giriş kısmında içeri alınan, beş ahşap ayakla taşınan sundurma bulunmaktadır. Ayaklar arasında dekoratif özellikli dilimli ahşap kemerlere yer verilmiştir. Giriş açıklığı dikdörtgen formdadır. Katlar birbirlerinden geniş ahşap hatillar ile ayrılmıştır. Birinci katta yine ahşap ayaklar ve kemerler ile inşa edilmiş balkon uygulaması dikkat çekmektedir. Binada yer verilen pencereler dikdörtgen formdadır. Örtü eğimli çatıdır (Şekil 2).

Şekil 2. Erzurum Gürcü Kapı Karakolu (Erzurumarşivi.com)

3.3. Erzincan Kapı Karakolu

Erzurum şehir merkezinde günümüzde de aynı adla anılan ve Fil Köprüsü'nün bulunduğu mahalde bulunmaktaymış. Günümüzde ayakta olmayan karakol binasının nasıl ve ne zaman ortadan kalktığına dair bilgilere ulaşılamamıştır. Karakola ait eski fotoğraflardan anlaşıldığına göre kare planlı ve kâgir malzeme ile inşa edilen tek katlı bir binadır. Geniş saçaklı eğimli örtüsü binanın etrafını saran, ahşap ayaklar ile taşınan, dört yönlü sundurmalar şeklinde tasarlanmıştır. Erzincan Kapı Karakolu diğer karakol binalarından farklı olarak giriş kapısının üstünde üçgen alınlıklı olarak

inşa edilmiştir. Alınlığın içinde Osmanlı tuğrasına yer verilmiştir (Şekil 3). Osmanlı tuğralarının II. Abdülhamid dönemi kamu binalarında imparatorluk sembolü olarak yoğun bir şekilde yerleştirildiği düşünüldüğünde karakolun bu dönemde inşa edildiği söylenebilir. Osmanlı arşiv belgelerine göre Erzurum vilayet merkezinde iki adet karakol inşası ile ilgili belge bulunmaktadır. Bu inşalardan ilki 1870 yılında Tebriz Kapı Karakolu'dur. Bunlardan bir diğeri Hükümet Caddesi üzerinde inşa edilen karakoldur.

Şekil 3. Erzurum Erzincan Kapı (Köprübaşı) Karakolu (Erzurumarşivi.com)

3.4. Yeni Kapı Karakolu

Günümüzde Cumhuriyet Caddesi'nden Yoncalık'a doğru çıkan Yeni Kapı Caddesi üzerinde olduğu tahmin edilen karakol 1844 yılında askeriye için inşa edilmiş olmasına karşın devam eden yıllarda polis karakolu olarak kullanılmıştır (BOA. Sadaret Mektubî Kalemi Meclis-i Vâlâ Evrakı, 60-1153, H. 23.11.1260-M. 4 Aralık 1844). Karakolun görselinden anlaşıldığına göre kâgir inşa tekniği ile inşa edilen karakolun iki katlı olduğu önünde dört sütunla taşınan ve üstü çıkma kat olarak değerlendirilen vurgulanmış bir girişi vardır. Örtüsü kırma çatı olan binanın cephelerinde simetrik bir kurgu söz konusudur. Diğer karakol binalarına nazaran daha büyük boyutlu olduğu görülen binanın dönemin kamu binaları ile benzer olduğu görülmektedir (Şekil 3).

Şekil 4. Erzurum Yeni Kapı Karakolu (Erzurumarşivi.com)

3.5. Kavak (Gümrük) Karakolu

Erzurum vilayet merkezinde Kavak Mahallesi'nde bulunduğu bilinmektedir. Osmanlı Türkçesinde "kavak" gümrük manasında kullanılmıştır. Anadolu Kavağı, Rumeli Kavağı, İzmir Kavağı kelimenin

kullanım örnekleri arasındadır (2023, <https://www.kufmecomua.com/kavak-ve-kavak/>). Bu semtte bulunan ve gümrük binası olarak kullanılan tarihi Gümrük Hanı buraya konumlandırılan karakolun isimlendirilmesi ve işlevlendirilmesinde etkili olmuştur. Kavak karakolunun günümüze ulaşan görselinden binanın tek katlı, eğimli çatı ile örtülü ve kâgir olduğu anlaşılmaktadır. Karakolun girişi dört kare ayakla taşınan üçgen alınlıklı bir sundurma ile vurgulanmıştır. Üçgen alınlığın içinde Osmanlı Tuğrası bulunmaktadır. Binanın çevre düzenlemesinde top başlıklı babalar ile bölümlenmiş bahçe duvarlarına yer verilmiştir. Bahçe duvarlarının girişin önüne gelen kısmında nöbetçi kulübesi bulunmaktadır (Şekil 5).

Şekil 5. Erzurum Kavak (Gümrük) Karakolu (Erzurumarşivi.com)

TARTIŞMA:

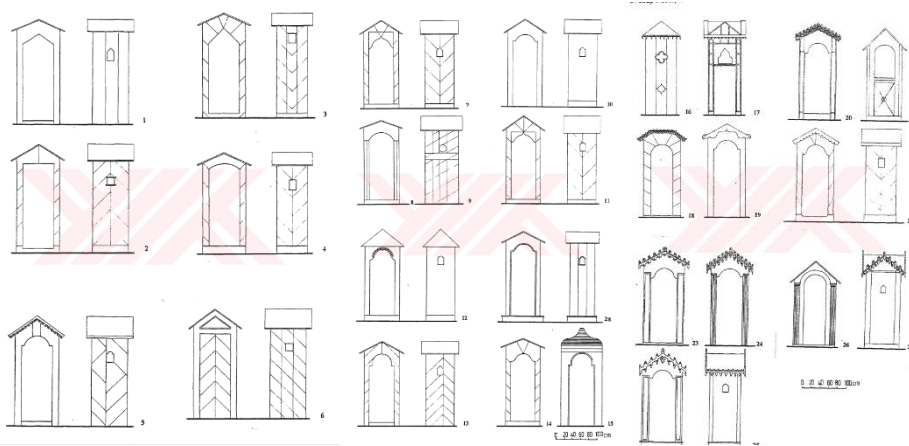
XIX. yüzyıl Osmanlı kamu mimarisinde ağırlıklı olarak Neo-Klasik üslûp etkili olmuştur. Bu üslûp yabancı mimarlar ve yurt dışı seyahatleri ile bilinerek uygulanmıştır. Başlangıçta daha çok askeri binalarda uygulanmıştır. Dönemin karakol binalarında bu üslubun uygulanışını görmek mümkündür. Karakolların ilk örnekleri İstanbul'da görülmüştür. İstanbul Odun Kapısı Karakolu (1831), Şehzade Camii Karakolu ve İstinye Karakolu (1834) Neo-Klasik Üslup özellikler sergilemektedir (Çiftçi, 1996, 431-432).

Karakol binalarına genel olarak bakıldığında kare planlı, iki katı geçmeyen ekseriyetle tek katlıdır. Giriş kapıları vurgulanan karakol binalarının su basman seviyeleri yüksek tutularak çift yönlü merdivenler yerleştirilmiştir. Giriş kapılarının Antik Dönem sütun ve başlıkları ile belirginleştirildiği, üstte üçgen alınlıklara yer verildiği görülmüştür. İki katlı binalarda ikinci kat çıkma kat veya balkon şeklinde düzenlenmiş ve yine bir alınlık kısmı ile sonlandırılarak kırma çatı ile örtülmüşlerdir. Diğer cephelerde pencereler kat silmeleri ve plasterler ile simetrik bir kurulum oluşturulmuştur. Cephelerde yer verilen pencere ve pencere çerçeveleri taş veya tuğlalar ile dışa taşkın şekilde ele alınmış kilit taşları vurgulanmıştır. Kimi binalarda saçak kısımları hareketlilik vermek maksadı ile profillendirilmiştir. Cepheler kâgir binalarda sıvanmış veya taş kaplanmıştır. Binaların içinde görevlilere ait mekânların yanında nezarethane birimleri bulunmaktadır. İnşa tarzı bakımından içerde taşıyıcılar çoğunlukla ahşap direklerdir. Son dönem binalarda volta tonozun kullanıldığı görülmüştür (Çiftçi, 1996, 433).

Sultan Abdülmecid devrinde (1839-1861) Neo-Klasik mimarinin etkileri devam etmiştir. Bu etki bu dönemde inşa edilen karakol binalarını da etkilemiştir. Sultan Abdülaziz devrinde (1861-1876) sultanın İslam ve Türk sanatına, Çırağan Sarayı'nda olduğu gibi, verdiği önem sebebi ile binalarda

İslam sanatında görülen bitkisel bezemelerin kullanıldığı görülmüştür. II. Abdülhamid devrinde (1876-1909) eklektik üslubun uygulandığı ancak kamu binalarında Neo-Klasik üslubun tercih edildiğini söylemek mümkündür. Temelini Fransız mimarisinden alan ve kamu binalarında tip projeler olarak bilinen binalar dönemin karakollarını da etkilemiştir. Bu dönemde inşada demir malzemenin daha yoğun bir şekilde kullanılmaya başlaması ile kâgir bina inşalarının arttığı gözlenmiştir. Bu bağlamda inşa edilen karakol binaları bu dönemde çok katlı ve kâgirdir (Çiftçi, 1996, 433).

Klasik mimarinin batılı örneklerinde çeşitli amblem, arma ve yazı şeritleri ile binaların kimliklerinin vurgulanması Neo-Klasik dönem yapılarında gözlenen bir özelliktir. Bu durum Osmanlı mimarisine de nüksetmiştir. Klasik Osmanlı mimarisinde kitabeler yolu ile gerçekleştirilen bu uygulama Modernizasyon döneminde kitabeyle beraber Osmanlı Arması, tuğra gibi sembollerle zenginleştirilmiştir. II. Abdülhamid döneminde Osmanlı Arması'nın kamu binalarının giriş cephelerine yerleştirilmesi gelenek halini almıştır. Ayrıca dönemin kamu binalarında sıklıkla gözlemlenen bir başka motif te Ayyıldız'dır. Cumhuriyet Dönemi mimarisi binalarında da gözlemlenen bir uygulamadır. Dönemin karakol binalarında tipik bir uygulama bulunmaktadır. Bu uygulama karakolların bahçe kapıları, eğer bahçe kapısı yoksa giriş kapılarının önüne yerleştirilen nöbetçi kulübeleridir. Bu kulübeler tek kişinin içine sığabileceği büyüklükte, kimi karakollarda tek kimilerinde iki tanedirler (Şekil 6). Tip olarak genellikle karakolun mimari yapısı ile uyumludurlar. Karakollarda görülen bir diğer uygulama aydınlatmadır. Karakol binalarının çevrelerinin aydınlatılması ve böylelikle güvenliğin sağlanabilmesi için metal döküm fenerler kullanılmıştır. Bu fenerler ayaklı veya kollu tipte olmuşlardır (Çiftçi, 1996, 434).

Şekil 6. Yıldız Fotoğraf Albümünden Derlenerek Ortaya Konulan Nöbetçi Kulübe Çizimleri (Çiftçi, 1996, 152-154).

Karakol binalarının Erzurum örneklerine bakıldığında binaların İstanbul ve Anadolu'nun çeşitli vilayetlerinde olan örneklerine benzerlik gösterdikleri görülmüştür. Erzurum'da yer alan karakol binalarından Kavak Kapı, Erzincan Kapı ve Tebriz Kapı karakolları tek katlıdır. Yeni Kapı Karakolu kâgir ve yeni usulde inşa edilmiş olup iki katlıdır. Gürcü Kapı Karakolunu görselinden binanın kiralık bir konak olabileceği kanısı oluşmaktadır. Kilise, Gölbaşı, Mahalle Başı, İstanbul Kapı, Kars Kapı, Harput Kapı, Gül Ahmet ve Mehdi Efendi karakolları ile ilgili görsellere ulaşamamıştır. Bahsi geçen karakolların gerek Rus işgalleri gerekse Ermeni olayları sırasında yıkıldıkları düşünülmektedir.

Erzurum polis karakollarının fotoğraflar üzerinden gerçekleştirilen değerlendirilmelerine göre tek katlı ve kare planlıdır. Binalarda su basman seviyesinin yüksek tutulduğu dolayısı ile giriş kapılarına merdivenler ile ulaşıldığı görülmüştür. Karakollar simetrik cephe düzeninde ele alınmış, pencere ve kapıların çerçevelerinin dışarı taşırılarak vurgulanmıştır. Binalar yatay ve dikeyde ayrıca köşe ve duvar plasterleri ile bölümlendirilmiştir. Bu duruma Kavak, Erzincan Kapı ve Gürcü Kapı Karakolları örnek olarak verilebilir. Giriş kapıları ahşap veya kâgir malzemeli sütunlarla vurgulanmıştır. Kavak, Gürcü

Kapı ve Erzincan Kapı karakollarında bu düzenleme tek katlı ve üçgen alınlıkla sonlanmıştır. Yeni Kapı Karakolu kâgir iki katlı olup giriş serbest kâgir dört yuvarlak sütunun taşıdığı portik şeklinde tasarlanmıştır. Portik ikinci kat seviyesinde dört yönden kapalı bir oda şeklindedir. Cephelerde yer verilen pencereler dikdörtgen formlu olup kemer formları değişkenlik göstermektedir. Örtüler eğimli çatıdır. Erzincan Kapı ve Kavak Kapı karakol binalarında geniş saçaklar bulunmaktadır. Erzincan Kapı karakolunda bu saçaklar daha da geniş tutularak binanın etrafında ahşap ayaklar ile taşınan dolanma koridorları oluşturulmuştur. Erzincan Kapı ve Kavak Kapı karakollarında giriş kapılarının üstünde Osmanlı Arması bulunmaktadır. Bu durum dönemin kamu yapılarına Osmanlı Arması yerleştirme geleneğinin Erzurum karakolları vasıtası ile de uygulandığını göstermektedir.

Osmanlı Döneminde toplamda inşa sayıları 240 sayısına ulaşan karakol binalarının görsellerine en çok rastlanılan kaynak II. Abdülhamid Fotoğraf Albümleridir. Bu albümlerde yer alan Üsküdar Selamsız Polis Karakolu, Nurkuyusu Polis Karakolu, Kürkçü Kapısı Karakolu, Teşvikiye Karakolu, Aziziye Karakolu, Ayaz Kapı Karakolu, Taksim Hanım Ağa Hamamı Karakolu, Fatih Karakolu, Ayazma Karakolu, Şişli Karakolu, Firuz Ağa Karakolu binalarına bakıldığında çok katlı oldukları ve genel dönemlerinin üsluplarını taşıdıkları görülmektedir (Tablo 2). Erzurum karakollarının bu binalara nispeten daha küçük boyutlu oldukları söylenebilir. Bu durumun Osmanlı Dönemi kamu yapılarında gözetilen nüfusa göre yapı büyüklüğünün belirlenmesi esasının gözetildiğini göstermektedir.

Tablo 2. II. Abdülhamid Fotoğraf Albümü Karakol Binaları (<https://www.istanbul.edu.tr>)

		
İstanbul Üsküdar Nuhkuyusu Polis İstasyonu	Üsküdar Selamsız Polis İstasyonu	Kürkçü Kapısı Polis İstasyonu
		
Teşvikiye Polis Karakolu	Aziziye Polis Karakolu	Taksim Ağa Hamamı Polis Karakolu
		

Aya Kapısı Polis Karakolu	Fatih Polis Karakolu	Üsküdar Ayazma Polis Karakolu
		
Şişli Polis Karakolu	Taksim Firuzağa Polis Karakolu	

Karakol binalarına Bursa örneğinde bakıldığında burada bulunan karakol binalarının Erzurum'daki karakol binaları gibi daha küçük ölçekli ve yerel özellikler gösterdikleri görülmüştür. Hamidiye Karakolu, Hamidiye Batı, Mecidiye, Sanayi Mektebi Karakolu ve Çekirge Karakolu binalarının dönemin üslubunu ve yerel mimarinin izlerini taşıdığını söylemek mümkündür (Tablo 3).

Tablo 3. Bursa'da Osmanlı Dönemi Karakol Binaları

		
Bursa Hamidiye Karakolu	Bursa Hamidiye Batı Karakolu	Bursa Mecidiye Karakolu
		
Bursa Sanayi Mektebi Karakolu	Bursa Çekirge Karakolu	

ردیف	تاریخ	مبلغ	شرح
۱	۱۸۶۰	۱۰۰	...
۲	۱۸۶۱	۲۰۰	...
۳	۱۸۶۲	۳۰۰	...
۴	۱۸۶۳	۴۰۰	...
۵	۱۸۶۴	۵۰۰	...
۶	۱۸۶۵	۶۰۰	...
۷	۱۸۶۶	۷۰۰	...
۸	۱۸۶۷	۸۰۰	...
۹	۱۸۶۸	۹۰۰	...
۱۰	۱۸۶۹	۱۰۰۰	...
۱۱	۱۸۷۰	۱۱۰۰	...
۱۲	۱۸۷۱	۱۲۰۰	...
۱۳	۱۸۷۲	۱۳۰۰	...
۱۴	۱۸۷۳	۱۴۰۰	...
۱۵	۱۸۷۴	۱۵۰۰	...
۱۶	۱۸۷۵	۱۶۰۰	...
۱۷	۱۸۷۶	۱۷۰۰	...
۱۸	۱۸۷۷	۱۸۰۰	...
۱۹	۱۸۷۸	۱۹۰۰	...
۲۰	۱۸۷۹	۲۰۰۰	...
۲۱	۱۸۸۰	۲۱۰۰	...
۲۲	۱۸۸۱	۲۲۰۰	...
۲۳	۱۸۸۲	۲۳۰۰	...
۲۴	۱۸۸۳	۲۴۰۰	...
۲۵	۱۸۸۴	۲۵۰۰	...
۲۶	۱۸۸۵	۲۶۰۰	...
۲۷	۱۸۸۶	۲۷۰۰	...
۲۸	۱۸۸۷	۲۸۰۰	...
۲۹	۱۸۸۸	۲۹۰۰	...
۳۰	۱۸۸۹	۳۰۰۰	...

DH.EUM.MH.00086

Şekil 7. Erzurum'da Osmanlı Dönemi Karakollarının İsimlerini Belirtir Arşiv Belgesi

SONUÇ

Osmanlı İmparatorluğu Döneminde II. Mahmut'tan itibaren yerleşim birimlerinde asayişin sağlanmasına yönelik tedbirler alınmaya başlanmıştır. Bu alanda giderek teorik ve uygulama bakımından yol kaydedilmiştir. Hemen bütün vilayet, sancak ve kaza merkezlerinde asayiş sağlayacak birimler kurulmuştur. Bu birimlerin en gelişmiş örneklerinden birisi olan polis teşkilatı ve eğitilmiş kadrosu dönemin bu manada başarılı örneklerindedir. Yerleşim birimlerinde asayişin sağlanması ve devletin kadrolu polislerinin görevlerini yaptıkları karakol binaları dönemin kamu binası örnekleri arasındadır. Günümüze bozulmadan gelebilen ve üzerinde bilimsel çalışmalar yapılmış karakol binalarının varlığı bizleri Erzurum vilayet merkezinde bu konuda verilen örnekleri araştırmaya itmiştir. Gerçekleştirdiğimiz çalışmalar sonrasında harita, arşiv belgesi ve fotoğraflar üzerinde varlıkları tespit edilen bu binaların ayakta olmadıkları görülmüştür. Ancak dönem içerisinde var olmuş ve genele verilebilecek örneklerin literatüre kazandırılması amaçlanmıştır. Böylece Erzurum kent tarihine mimari varlıklar, sosyal yaşam, tarihsel doku gelişimi gibi konularda katkıda bulunulması ve konunun geneline örnek sunulması sağlanmıştır. Ele alınan binaların şehrin ticari, eğitim, sosyal ve stratejik yerlerine konumlandırıldığı görülmüştür. Erzurum Rus işgalleri, Ermeni meselesi ve deprem felaketlerini birbirine yakın zamanlarda yaşamış bir şehir olması nedeni ile asayişin sağlanmasına ihtiyaç duyulan bir şehir olmuştur. Polis teşkilatı ve karakol binaları bu bağlamda dönem için önemli olmuşlardır.

Erzurum karakol binalarına bakıldığında genel olarak dönemin genel özelliklerini taşıdıkları görülmüştür. Boyut olarak küçük karakol binalarının tercih edildiği ve tek katlı oldukları tespit edilmiştir. İstanbul karakolları ile vurgulanmış giriş, bekçi kulübeleri, cephe özellikleri bakımından benzer oldukları anlaşılmıştır. Çalışmamızın Erzurum kent tarihine kent tarihi, kamu binalarının oluşumu ve ilk örnekleri, yönetimde modernizasyon gibi konularda katkıda bulunması beklenmektedir.

Etik Standart ile Uyumluluk

Çıkar Çatışması: *Yazar / yazarlar, kendileri ve / veya diğer üçüncü kişi ve kurumlarla çıkar çatışmasının olmadığını veya varsa bu çıkar çatışmasının nasıl oluştuğuna ve çözüleceğine ilişkin beyanlar ile yazar katkısı beyan formları makale süreç dosyalarına ıslak imzalı olarak eklenmiştir.*

Etik Kurul İzni: *Bu makalede etik kurul iznine gerek yoktur, buna ilişkin ıslak imzalı etik kurul kararı gerekmediğine ilişkin onam formu sistem üzerindeki makale süreci dosyalarına eklenmiştir*

Finansal Destek: Bu çalışmada finansal destek alınmamıştır.

Teşekkür: Yazar, metinde kullanılan yazılı, sözlü ve görsel materyalin müelliflerine ayrı ayrı teşekkür eder.

KAYNAKÇA:

Çiftçi, A. "Karakol", TDV İslâm Ansiklopedisi, <https://islamansiklopedisi.org.tr/karakol#2-karakol-binalari> (12.06.2023).

Çiftçi, A. (1996) Son Dönem İstanbul Karakolları Anadolu Yakası ve Büyükdere Topçu Karakolu. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi.

BOA. İrade-i Dâhiliye, 618-43025, H. 04.06.1287-M. 1 Eylül 1870.

BOA. Dâhiliye Nezâreti Emniyet-i Umûmiye. Levâzım Kalemî, 28-78, H. 02.06.1333-M. 17 Nisan 1915.

BOA. Sadaret Mektubî Kalemî Meclis-i Vâlâ Evrakı, 60-1153, H. 23.11.1260-M. 4 Aralık 1844.

Cevzîliler, E. (2010) Erzurum Polis Mektebi. Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 44, 227-246.

Çolakoğlu, E. (2014) Kent Tarihi ve Yerel Yönetim İlişkisi Yönüyle Erzurum. Kent ve İdare Dergisi, 479, 29-57.

Küçükuşurlu, M. (2018) Sorularla Erzurum Tarihi, Konya: Çizgi Kitabevi.

Küçükuşurlu, M. , Çelik, Ş. (2014) Erzurum Kalesi, Erzurum: Erzurum Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları.

Özcan, A. "Karakol", TDV İslâm Ansiklopedisi, <https://islamansiklopedisi.org.tr/karakol#1> (12.05.2023).

Sağlam, T. (2021) Bir Caddenin Oluşum Evreleri: Erzurum Cumhuriyet Caddesi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 25 (3), 1171-1199.

Temizgüney, F. (2018, Mart). Birinci Dünya Savaşı Öncesinde Erzurum'da İşlenen Suçlar ve Kadın. Osmanlı Hâkimiyetinin 500. ve Kurtuluşun 100. Yılında Uluslararası Erzurum Sempozyumu Bildiriler. Erzurum.

Yurttaş, H. (2000) Fuat Bey'in Erzurum Haritası. Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 15, 49-71.

EXTENDED SUMMARY

Research Problem

It has been determined that there are general scientific studies about the police stations, one of the public building types of the Ottoman Period, but there is no such study in Erzurum Province. Our study aimed to fill this gap.

In the Ottoman Empire, with the establishment of the police force in Istanbul in 1845 and then the Ministry of National Security in 1879, public order affairs began to be implemented in Western norms. The Ministry was abolished in 1909 and the Police General Directorate was established instead. This organization has had the duties and powers of today's police directorates. The smallest units established for the purpose of carrying out public order affairs in provinces, sanjaks and districts were called police stations. With this meaning of the word Karakol, Ottoman and today; It is diversified as police, retaining, forward, guard and gendarmerie stations . While the police and constabulary stations are generally of a local nature, the retaining, forward guard and gendarmerie stations are of a military nature. In addition, in practice, there are point outposts with wooden materials, resembling huts, which the public can easily reach. Üsküdar Pier Point Police Station can be given as an example to these police stations. Considering the places where they are built, the outposts are; They are located in the commercial, religious and entertainment centers of the cities. From an architectural point of view, it has been observed that the police station buildings in the Ottoman Empire were small-sized one-two-storey buildings in wood construction technique. It has been observed that the police station buildings constructed of masonry recently have a square-rectangular plan and larger dimensions. It is possible to say that the architectural styles of the periods were applied according to the construction dates in the outpost buildings that are standing today or that we have information about their visuals and existence.

Another issue that came to the agenda with the establishment of the police station buildings was the training of the personnel to be assigned. In this context, police schools were opened throughout the country, where police officers with legal and practical knowledge about maintaining public order were trained. The first of

these schools was opened in Thessaloniki in 1907. The police school, which was opened in Istanbul Yıldız Palace in 1909, can be considered the most comprehensive school with 400 students, 250 of whom are from Istanbul and 150 from the country. The education period of this school is determined as six months. With the success expected from this school, police schools were opened especially in the provincial centers. By means of these schools, one of which was opened in Erzurum Province (1911), a systematic and practical implementation of a new organization in accordance with western norms in terms of both buildings and personnel was tried to be realized.

Research Questions:

It is known that there are 240 buildings built as police stations in the Ottoman Period. It is not known exactly in which provinces and sanjaks these buildings were built. It has been seen from the old maps and provincial records that there are 35 police stations in total in Erzurum province, 14 of which are in the province center. There is no information about the locations, buildings and architectural styles of these outposts.

Literature Review

It is possible to find general information in Osman Nuri Ergin's *Mecelle-i Umûr-ı Belediye* at the beginning of the scientific studies on the police station buildings. The master's thesis titled *Last Period Istanbul Police Stations*, prepared by Aynur Çiftçi, is a comprehensive study that gives information about public order in the Ottoman Empire, the general condition of the police station buildings and their employees. Istanbul was taken as an example. The subject was put forward by Doğan Yavaş with the article titled *Ottoman Era Police Stations in Bursa*, specific to Bursa Province. There is no collective study on the examples of the Ottoman period police stations in Erzurum. In our study, the subject will be tried to be revealed in the light of the information obtained.

Methodology

Deduction and induction methods were used in the handling of the subject. After the literature review on the subject, the assets of the buildings in Erzurum were investigated. It has been determined that the buildings in question are not standing. On top of that, the images of the buildings were obtained by researching. Photo albums scanned. In total, images of 5 out of 14 police stations in the provincial center were obtained. Evaluation was made on these images. It was determined that many of the police stations in the city center were destroyed due to the negative events. The rented ones of the buildings are indicated by the archive documents.

Results and Conclusions:

In the 19th century Ottoman public architecture, the Neo-Classical/Neoclassical style was predominantly influential. This style was applied knowingly by foreign architects and their travels abroad. Initially, it was mostly applied in military buildings. It is possible to see the application of this style in the police station buildings of the period. The first examples of police stations were seen in Istanbul. Istanbul Wood Gate Police Station (1831), Şehzade Mosque Police Station and İstinye Police Station (1834) exhibit Neo-Classical Style features.

When we look at the police station buildings in general, they are square in plan and do not exceed two floors, mostly they are single-storey. The entrance doors of the police station buildings are highlighted and the basement levels are kept high and double-sided stairs are placed. It has been seen that the entrance doors are marked by Antique Period columns and capitals, and triangular pediments are placed at the top. In two-storey buildings, the second floor is arranged as a cantilever or balcony and is again terminated with a pediment and covered with a hipped roof. On the other facades, a symmetrical installation was created with windows, floor moldings and plasters. The windows and window frames on the facades are handled with stones or bricks and the keystones are emphasized. In some buildings, the eaves parts are profiled to give mobility. The facades of the masonry buildings were plastered or covered with stone. Inside the buildings, there are custody units next

to the places belonging to the officers. In terms of construction style, the carriers inside are mostly wooden poles. It has been observed that the volta vault was used in the last period buildings.

During the reign of Sultan Abdülmecid (1839-1861), the effects of Neo-Classical architecture continued. This effect also affected the police station buildings built in this period. During the reign of Sultan Abdulaziz (1861-1876), it was seen that the herbal decorations seen in Islamic art were used in the buildings due to the importance that the sultan gave to Islam and Turkish art, as in the Çırağan Palace. II. It is possible to say that the eclectic style was applied during the reign of Abdülhamid (1876-1909), but the Neo-Classical/Neoclassical style was preferred in public buildings. Buildings, which are based on French architecture and known as type projects in public buildings, also affected the police stations of the period. In this period, it was observed that the construction of masonry buildings increased with the more intense use of iron material in construction. The police station buildings built in this context were multi-storey and masonry in this period.

Emphasizing the identities of buildings with various emblems, coats of arms and inscription strips in western examples of classical architecture is a feature observed in Neo-Classical period buildings. This situation was also repeated in Ottoman architecture. This practice, which was carried out through inscriptions in classical Ottoman architecture, was enriched with symbols such as the Ottoman Coat of Arms and the tugra, together with the inscription during the Modernization period. II. During the reign of Abdülhamid, it became a tradition to place the Ottoman Coat of Arms on the entrance facades of public buildings. In addition, another motif frequently observed in the public buildings of the period is Ayyıldız. It is a practice that is also observed in the buildings of the Republican Period. There is a typical application in the police station buildings of the period. This application is the garden gates of the police stations, and if there is no garden gate, they are sentry boxes placed in front of the entrance gates. These huts are large enough for a single person to fit inside, in some police stations there are only one, and in some there are two (Figure 6). In type, they are generally compatible with the architectural structure of the police station. Another application seen in police stations is lighting. Metal casting lanterns were used to illuminate the perimeter of the police station buildings and thus to ensure security. These lanterns were of the standing or arm type.

When the Erzurum examples of the police station buildings were examined, it was seen that the buildings were similar to the examples in Istanbul and various provinces of Anatolia. Kavak Kapi, Erzincan Kapi and Tabriz Kapi police stations, which are among the police station buildings in Erzurum, are single-storey. The New Gate Police Station was built in masonry and in a new style and has two floors. From the image of the Georgian Gate Police Station, there is an opinion that the building may be a rented mansion. Images of the Church, Gölbaşı, Mahalle Başı, İstanbul Gate, Kars Gate, Harput Gate, Gül Ahmet and Mehdi Efendi outposts could not be accessed. It is thought that the aforementioned outposts were destroyed during both the Russian occupations and the Armenian events.

According to the evaluations of the Erzurum police stations based on the photographs, they are single-storey and have a square plan. It has been observed that the basement level is kept high in the buildings, so the entrance doors are reached by stairs. The police stations were handled in a symmetrical façade layout, and the frames of the windows and doors were emphasized by protruding. Buildings are divided horizontally and vertically with corner and wall plasters. Kavak, Erzincan Gate and Georgian Gate Police Stations can be given as an example to this situation. The entrance doors are accentuated by columns made of wood or masonry. In Kavak, Gürcü Kapı and Erzincan Kapı outposts, this arrangement ended with a single storey and triangular pediment. The New Gate Police Station has two floors and the entrance is designed in the form of a portico supported by four round masonry columns. The portico is in the form of a four-way closed room at the second floor level. The windows on the facades are rectangular in shape and the arch forms vary. The covers are pitched roofs. Erzincan Kapı and Kavak Kapı police station buildings have wide eaves. In the Erzincan Gate police station, these eaves were kept wider and winding corridors carried with wooden legs were created around the building. There is the Ottoman Coat of Arms above the entrance doors of the Erzincan Gate and Kavak Kapı outposts. This situation shows that the tradition of placing the Ottoman Coat of Arms on the public buildings of the period was also applied through the Erzurum outposts.

The most common source for the visuals of the police station buildings, whose total number of constructions reached 240 in the Ottoman Period, is II. Abdulhamid Photo Albums. Üsküdar Selamsız Police Station, Nurkuyusu Police Station, Kürkçü Kapısı Police Station, Teşvikiye Police Station, Aziziye Police Station, Ayaz Kapi Police Station, Taksim Hanım Ağa Hamamı Police Station, Fatih Police Station, Ayazma Police Station, Şişli Police Station, Firuz Ağa Police Station, which are included in these albums, can be seen in their multi-storey buildings (Table 1). It can be said that Erzurum outposts are relatively smaller in size than these buildings. This shows that the principle of determining the size of the building according to the population observed in the public buildings of the Ottoman Period was observed.

During the Ottoman Empire Period II. Starting from Mahmut, measures have been taken to ensure security in the settlements. In this field, progress has been made in terms of theory and practice. Units to ensure public order were established in almost all provinces, sanjak and district centers. One of the most advanced examples of these units, the police organization and its trained staff are successful examples of the period in this sense. Ensuring public order in the settlements and the police station buildings, where the state's permanent police officers perform their duties, are among the examples of public buildings of the period. The existence of the outpost buildings, which have survived intact and on which scientific studies have been carried out, pushed us to research the examples given on this subject in Erzurum province center. After the studies we carried out, it was seen that these buildings, whose existence was determined on maps, archive documents and photographs, were not standing. However, it is aimed to bring examples that existed in the period and can be given to the general literature. Thus, it was provided to contribute to Erzurum city history and to present an example to the general subject. It has been observed that the buildings in question are located in commercial, educational, social and strategic places of the city. Since Erzurum is a city that has experienced the Russian occupations, the Armenian issue and earthquake disasters in close times, it has been a city that needed security. In this context, the police force and police station buildings were important for the period.

When the Erzurum police station buildings were examined, it was seen that they generally carried the general characteristics of the period. It has been determined that police station buildings that are small in size are preferred and they are single-storey. It is understood that they are similar to the Istanbul police stations in terms of the highlighted entrance, guardhouses, and facade features. It is expected that our study will contribute to Erzurum city history.